

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (D. Băbălău)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Secrieru, A. Danilov, Iu. Cimpoi)

DECIZIE

13 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de Olesea Cheltuitor, Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată parțial hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 24 ianuarie 2017 Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii au indicat că la 03 decembrie 2014 de către Inspectoratul de Poliție Botanica, mun.Chișinău, a fost pornită cauza penală nr.20144223342 conform semnelor componenței de infracțiune prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal.

Temei pentru pornirea urmăririi penale au servit materialele acumulate în baza raportului ofițerului superior de investigație al Serviciului investigație a fraudelor economice al Secției Investigații Infracțiuni a Inspectoratului de poliție Botanica, Sergiu Tatian, cu privire la faptul că în perioada a.2013–2014, persoane din cadrul Întreprinderii Individuale „Cucu Valeriu”, cu adresa juridică XXX, prezentând

fraudulos documente de identificare vamală false pentru efectuarea devamării mărfurilor la Serviciul Vamal, au introdus peste frontiera vamală a Republicii Moldova din Ucraina mărfuri în asortiment în proporții deosebit de mari.

Fiind audiat în calitate de bănuț în cadrul cauzei penale nr. 2014422342, Valeriu Cucu vina nu a recunoscut, declarând organului de urmărire penală modalitatea de desfășurare legală a importului mărfurilor de larg consum desfășurată de Întreprinderea Individuală „Cucu Valeriu”.

La 10 decembrie 2014 de către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, a fost admis demersul procurorului, Liliana Rusnac și s-a autorizat efectuarea percheziției la domiciliul Olesei Cheltuitor din XXX, în vederea depistării și ridicării documentelor false de trecere ilicită a mărfurilor peste hotarele Republicii Moldova precum și obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală.

La 20 februarie 2015, în baza încheierii din 10 decembrie 2014, angajații Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, Bogdan Constantin și Otean Igor, s-au prezentat pe str. Ștefan cel Mare din com. Tohatin, mun. Chișinău pentru efectuarea percheziției. În cadrul acțiunilor procesuale întreprinse de polițiști, față de Olesea Cheltuitor a fost aplicată tortura, manifestată prin echimoze în regiunea cotului drept și genunchiului stâng și afecțiuni psiho-emoționale.

Prin decizia nr. 11r-28/15 din 18 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul declarat de Olesea Cheltuitor, s-a casat încheierea din 10 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău și s-a respins demersul procurorului în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Liliana Rusnac privind autorizarea efectuării percheziției la domiciliul Olesei Cheltuitor, amplasat în XXX.

Prin urmare, consideră că percheziția desfășurată la 20 februarie 2015 de către angajații Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, Bogdan Constantin și Otean Igor cu vădite abuzuri, a fost ilegală.

Au invocat că la 15 februarie 2015 între Cucu Valeriu și Calugari Vitalie a fost încheiat antecontractul în privința comercializării camionului de model „Mercedes 412 D”, n/î XXX. Tranzacția urma a fi finisată pînă la 31 martie 2015.

La 20 februarie 2015, în temeiul încheierii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău și procesului-verbal de ridicare au fost sechestrate și transportate pe teritoriul Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, camionul de model „Mercedes 412 D”, n/î XXX și remorca de model „Hambauer”, n/î XXX încărcate cu mărfuri de larg consum.

La 18 martie 2015 ofițerul de urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, V. Godonoagă în temeiul ordonanței a recunoscut ca corpuri delictive doar mărfurile din unitățile de transport dar nu și mijloacele de transport propriu-zise.

Au menționat că în pofida numeroaselor eforturi întreprinse pentru a recupera mijloacele de transport și a mărfurilor din acestea, au primit doar răspunsuri că acțiunile procurorului Liliana Rusnac sunt legale, toate demersurile înaintate fiind respinse atît de procurorul Liliana Rusnac, cît și de procurorul ierarhic superior.

Astfel, în rezultatul acțiunilor abuzive ale Procuraturii Botanica, mun.Chișinău, Valeriu Cucu a fost în imposibilitate de a încheia contractul de vînzare-cumpărare la 31 martie 2015 și în urma negocierilor purtate cu Călugăr Vitalie, a fost modificat termenul de încheiere a contractului pînă la 30 aprilie 2015.

Reieșind din faptul că nici pînă la 30 aprilie 2015 nu i-au fost eliberate unitățile de transport, la 01 mai 2015 a fost constrîns de prevederile contractuale să restituie suma de 6000 Euro, suma arvunei duble promitentului-cumpărător.

Reclamanții au solicitat încasarea în beneficiul lui Valeriu Cucu prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, în mărime de 3000 Euro, prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și încasarea în beneficiul Olesei Cheltuitor prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a prejudiciului material cauzat în mărime de 50 000 lei.

Prin încheierea din 29 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu, Procuratura Generală a Republicii Moldova (f.d. 68).

În procesul examinării cauzei Olesea Cheltuitor și Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar, au depus cerere de concretizare a acțiunii înaintînd pretențiile față de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, solicitînd încasarea în beneficiul lui Valeriu Cucu de la bugetul de stat a prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, în mărime de 3000 Euro și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei și încasarea în beneficiul Olesei Cheltuitor de la bugetul de stat a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei (f.d. 82-83).

Prin hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a admis parțial acțiunea depusă de către Cucu Valeriu, Cheltuitor Olesea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova în beneficiul lui Cucu Valeriu prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în mărime de 5000 lei.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova în beneficiul Olesei Cheltuitor prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în mărime de 10 000 lei.

În rest, acțiunea cu privire la repararea prejudiciului material s-a respins ca neîntemeiată.

Manifestînd dezacord față de hotărîrea primei instanțe, la 02 mai 2018 Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor, reprezentați de către avocatul Dumitru Bejenar și la 03 mai 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au declarat apel, solicitînd casarea hotărîrii din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f.d. 105-112, 113-120, 121).

Prin decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au admis apelurile declarate de către Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și apelul Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

S-a casat hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Cucu Valeriu și Cheltuitor

Olesea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material și moral, în partea reparării prejudiciului moral și s-a emis în această parte o hotărîre nouă prin care:

S-a admis parțial pretenția lui Valeriu Cucu și a Olesei Cheltuitor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral ca întemeiată.

S-a încasat din bugetul de stat, gestionat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Valeriu Cucu suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral s-a respins ca neîntemeiată.

În rest hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului material or, Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nu prevede compensarea sau restituirea persoanei fizice a unor astfel de cheltuieli.

A stabilit că instanța de fond corect a stabilit cuantumul prejudiciului moral în mărime de 5000 lei, sumă care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție lui Valeriu Cucu, însă greșit a încasat această sumă din contul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, urmînd a fi încasată din contul bugetului de stat gestionat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

A reținut că prima instanță greșit a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul Olesei Cheltuitor suma de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral or, din materialele cauzei rezultă că Cheltuitor Olesea nu a avut statut de bănuită, nu a fost pusă sub învinuire și nu i-a fost intentat dosar penal sau contravențional, ca în rezultat să pretindă repararea prejudiciului moral.

La 19 septembrie 2018, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Olesea Cheltuitor și Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar au declarat recurs, solicitând casarea parțială a deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central în partea în care a fost respinsă acțiunea, cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii, în rest să fie menținută hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f.d. 183-191).

În motivarea recursului au indicat dezacordul cu deciziile adoptate de instanțele inferioare și au menționat că decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe sunt ilegale și neîntemeiate fiind aplicate eronat normele materiale.

A menționat că din dispozitivul deciziei instanței de apel, nu reiese concluziile instanței de apel enunțate în partea descriptivă/motivatoare a deciziei or, deși instanța a menționat că se admite cererea de apel depusă de Valeriu Cucu, hotărîrea în privința acestuia a rămas neschimbată și deși a menționat că se admite apelul Olesei Cheltuitor, fiind recunoscută ca întemeiată cererea acesteia, din dispozitivul

deciziei reiese că de fapt hotărîrea instanței de fond în privința acesteia nu a fost modificată nici în sensul majorării pretențiilor admise, nici în sensul respingerii cererii.

La 02 octombrie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, cu emiterea unei hotărîri noi de respingere integrală a acțiunii (f.d. 192-196).

În susținerea recursului a invocat interpretarea în mod eronat a legii, aplicarea eronată a normelor de drept material, art.432 alin. (1), lit.c), alin. (4) Cod de procedură civilă.

A menționat că soluția instanței de apel este neîntemeiată or, intimații/reclamanții Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea nu au fost atrași la răspundere penală și nici nu s-a acordat statutul de condamnat, fiind doar în calitate de învinuit/inculpat de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale și nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

A susținut că instanța de apel a analizat arbitrar poziția participanților la proces.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 04 iulie 2018 (f.d. 181), însă lipsește confirmarea recepționării acesteia de către părți.

Prin urmare, recursurile declarate de Olesea Cheltuitor, Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar la 19 septembrie 2018 și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 02 octombrie 2018, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de Olesea Cheltuitor, Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au fost considerate admisibile (f.d. 207).

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit prevederilor art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Analizînd argumentele invocate în cererile de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Olesea Cheltuitor și Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova urmează a fi admise cu casarea deciziei instanței de apel din 19 iunie 2018 și trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de

judecători.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei, rezultă că la 04 aprilie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Central fiind investită cu judecarea prezentei pricini, a admis parțial acțiunea depusă de către Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

A încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova în beneficiul lui Cucu Valeriu prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în mărime de 5000 de lei.

A încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova în beneficiul Olesei Cheltuitor, prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în mărime de 10 000 de lei.

În rest, acțiunea cu privire la repararea prejudiciului material s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 123-136).

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, la 02 mai 2018 Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor, reprezentați de către avocatul Dumitru Bejenar, și la 03

mai 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au declarat apel, solicitând casarea hotărârii din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central (f.d. 105-112, 113-120, 121).

Examinînd cauza în ordine de apel, prin decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de către reprezentantul lui Valeriu Cucu și Olesei Cheltuitor, avocatul Dumitru Bejenar și apelul Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

S-a casat hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central în partea reparării prejudiciului moral și s-a emis în această parte o hotărîre nouă prin care s-a admis parțial pretenția lui Valeriu Cucu și Olesei Cheltuitor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral ca întemeiată.

S-a încasat din bugetul de stat, gestionat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Valeriu Cucu suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral s-a respins ca neîntemeiată.

În rest hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, s-a menținut (f.d. 171-180).

Colegiul verificînd legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, în raport cu criticele formulate în recurs de către Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor, constată că legalitatea deciziei este viciată și poartă un caracter contradictoriu rezultînd din următoarele circumstanțe.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată.

Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată, iar prin prisma prevederilor art. 390 al Codului de procedură civilă decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Instanța de recurs menționează că hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă, descriptivă, motivare și dispozitiv. În motivare instanța face o analiză a motivelor de fapt și de drept, pe care-și întemeiază soluția, care trebuie să fie clară, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Subsecvent, instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată, trebuie, să emită o hotărîre clară, avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărîrii judecătorești.

Legalitatea și temeinicia hotărîrii judecătorești prezumă că între dispozitiv și motivare trebuie să existe concordanță, iar în cazul în care o atare concordanță nu există, dispozitivul cuprinzînd o altă concluzie decât aceea pe care o impuneau motivele, această hotărîre este nemotivată și are drept consecință anularea acesteia.

Astfel, înaintînd cererea de chemare în judecată, Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor au solicitat încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Valeriu Cucu a sumei de 3000 Euro, cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 50 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și în beneficiul Olesea Cheltuitor a sumei de 50 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanță, judecînd prezenta cauză a ajuns la concluzia că acțiunea

reclamanților este parțial întemeiată, încasând din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Valeriu Cucu a sumei de 5000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și în beneficiul Olesei Cheltuitor suma de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Din conținutul deciziei contestate cu recurs (f.d.179), instanța de apel făcând o analiză a motivelor de fapt și de drept pe care și-a întemeiat soluția, a considerat că prima instanță corect a respins pretenția lui Valeriu Cucu cu privire la repararea prejudiciului material or, Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nu prevede compensarea sau restituirea persoanei fizice a cheltuielilor pretinse de acesta. Totodată, instanța de apel a considerat și cuantumul prejudiciului moral în sumă de 5000 de lei, ca o compensare echitabilă apelantului Valeriu Cucu care aduce satisfacție persoanei vătămate.

Argumentele invocate de către reprezentantul apelantului-reclamant, avocatul Dumitru Bejenar și apelantul-pârît în acest sens au fost apreciate ca întemeiate.

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău în conținutul deciziei sale a considerat că prima instanță greșit a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Olesei Cheltuitor suma de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, așa cum din materialele dosarului rezultă că apelanta-reclamanta Olesea Cheltuitor nu a avut statut de bănuită, nu a fost pusă sub învinuire și nu i-a fost intentat dosar penal sau contravențional.

Prin urmare, în privința Olesei Cheltuitor nu puteau fi aplicate prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar argumentele invocate de către reprezentantul apelantei-reclamantă, avocatul Dumitru Bejenar în acest sens s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 179).

Necătfînd la cele constatate, în dispozitivul deciziei din 19 iunie 2018 instanța de apel a decis să admită apelurile declarate de către reprezentantul lui Valeriu Cucu și Olesei Cheltuitor, avocatul Dumitru Bejenar și apelul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, să caseze hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central în partea reparării prejudiciului moral, cu emiterea în această parte a unei hotărîri noi prin care s-a admis parțial pretenția lui Valeriu Cucu și a Olesei Cheltuitor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral ca întemeiată.

S-a încasat din bugetul de stat, gestionat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Valeriu Cucu suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral s-a respins ca neîntemeiată.

În rest hotărîrea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a menținut (f.d. 171-180).

Instanța de recurs constată că concluziile expuse în partea de motivare nu corespund cu concluziile din partea dispozitivă, deoarece în partea motivată a fost indicat că argumentele apelanților Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor s-au respins ca neîntemeiate, iar în dispozitiv se indică că apelurile declarate de către aceștia se admit cu casarea hotărîrii primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral și

emiterea unei hotărâri noi de încasare în beneficiul lui Valeriu Cucu a prejudiciului moral în sumă de 5000 de lei, în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral s-a respins ca neîntemeiată.

Din dispozitivul deciziei nu este clară concluzia instanței de apel referitor la pretenția Olesei Cheltuitor privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei or, instanța de apel în motivare s-a expus referitor la netemeinicia pretenției acesteia, iar în partea dispozitivă a deciziei indică că admite apelul acesteia, ulterior că respinge pretenția privind repararea prejudiciului moral ca neîntemeiată, și că hotărîrea primei instanțe din 04 aprilie 2018 se menține.

Colegiul concluzionează că, deși instanța de apel a menționat că admite apelul Olesei Cheltuitor, din dispozitivul deciziei reiese că de fapt hotărîrea instanței de fond referitor la aceasta privind încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, s-a casat, iar pretenția dînzei în general rămânând respinsă.

Astfel, între dispozitivul deciziei și motivarea acesteia nu există concordanță, fiind făcute concluzii contradictorii.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că aceste aspecte necesită a fi apreciate și înlăturate la rejudecarea cauzei or, determinarea acestora reprezintă o circumstanță necesară examinării complete și obiectivă a cauzei.

Raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate supra, Colegiul conchide că examinarea cauzei în ordine de apel s-a efectuat în mod incomplet și arbitrar. Or, rezultând din interpretarea art. 6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz împotriva Spaniei, 21 ianuarie 1999).

Concomitent, este de menționat că conform prevederilor Recomandării nr. R(84) privind principiile de procedură civilă proprii pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 februarie 1984, hotărârea poate fi întocmită liber, dar trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu și să răspundă într-un mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de părți.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Din considerentele menționate supra și pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei civile spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 442, 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Olesea Cheltuitor și Valeriu Cucu, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată adresată de Valeriu Cucu și Olesea Cheltuitor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material și moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

Victor Burduh